

ЮРКО ХАРИТУН

Нашы
співаночки,
як дівчат
віночки

ЮРКО ХАРИТУН

Нашы
співаночки,
як дівчат
віночки

Обчанське здружіна Колысочка – Kolíska
Пряшів 2018

© Автор: Юрко Харитун – Наши співаночки, як дівчат віночки
© Ілюстрації, обалка: ПаедДр. Ева Ілковічова

© Выдало Обчаньске здружіння Колысочка – Kolíska як свою сему публікацію.

 **KULT
MINOR** Реалізоване з фінанчнов підпоров Фонду на підпору культури
народностных меншын, 2018.
FOND NA PODPORU KULTURY NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

Вшыткы права суть выграджены. Нияка часть той книжки ся не сміє розшырѣвати без повоління властника авторьских прав.

© Autor: Juraj Charitun: Naše pesničky – sťa dievčat venčeky
© Ilustrácie, obálka: PaedDr. Eva Ilkovičová

© Vydalo Občianske združenie Kolýsočka – Kolíska ako svoju siedmu publikáciu.

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, 2018.

Všetky práva sú vyhradené. Túto publikáciu, ani žiadnu jej časť nie je možné reprodukovat' alebo rozširovat' bez súhlasu majiteľa autorských práv.

ISBN 978-80-972115-5-4

Вступ – слово автора

Нашы співаночки, як дівчат віночки. Яка у тых словах велика правда! А кілько таких співаночок є. Як доброй водічки у наших студниках, потічках, ріках...

Співаночки курты, не довгы, рімують ся, можеме собі їх добрі запам'ятати. Такы і мелодії, аж тягнуть до танцю. Каждая строфа – фігель і жарт. Та хто бы їх не любив...

Як хлопці зачали грати на устных гармоніках (называли їх ТОРОМБЫ¹), прибігли ід ним дівчата і співали. Орхестер і хор! Слова в тых співанках не были уражливы, а особы, о яких ся співало, были выдуманы, неправдивы, імагінарны. Зато ся ніхто не гнівав. Была з них радість і сміх.

А кілько было работы!

На єдну мелодію мож было заспівати велё, превелё співаночок. О тім діточкам може розповісти бабка, дідко, але і родічі. Таке богатство, як наш фолклор, то грудочки злата, які може не нашли ані златокопы на Клондайку.

Треба глядати пішничок до свого студничка, черьпнути з нёго, напیتی ся, понукнути других, потішыти.

Народна мудрость говорить:

Радость приїмати, но велика роздавати.

Вірю, же і нашы школярї найдуть такы перлы – дорогоцінності, запишуть їх, жебы остали про далшы генерації і не впали до забытя. Можуть з нима выступити на роковинах – юбілейных ославах взнику свого села ці міста, на здружіню родічів, на інших ославах і святах...

Буде то потіхов про них самых, але і про родічів, учітелів, а старшым людём припомнянуть їх молоды рокы, як ся колись забавляли.

Летьте нашы співаночки
до каждой долины:
Понад Бескід і Карпаты,
понад Полонины.

Люблю я їх послухати
і під нашим Груном.
Подьте там, хлопці, дівчата,
з дідом Харитуном.

Юрко Харитун

---

¹ Торомбы зато, бо ся при граню прикладовали к воргам (торомбам).

Латканкы¹

Чом вы на гос-ти-ні Так бід-но спі-ва-ли,
Мо -же сьте гор-тан-кы Аж барз су-хы ма-ли Ду-на-ю

Чом вы на гостині
так бідно співали?
Може сьте гортанкы
аж барз сухы мали.

Приспів² як рефрен: Дунаю

І гортанкы сухы,
порожній погарик,
із порожнів фляшков
ходив там чопнарик.

Приспів: Дунаю

Будеме молодым
до рана співати,
кедь будуть до рочка
дітя колысати.

Приспів: Дунаю

Будеме молодым
співати – латкати,
лем кебы хотіли
дачого налляти.

Приспів: Дунаю

Была свадьба, была
Аж барз превелика,
бо люде там їли
з єдного шафлика³.

Приспів: Дунаю

Наллїйте, наллїйте,
жебы нас де дерло.
А вни поставили
на стіл воды ведро.

Приспів: Дунаю

А ты собі думав,
же буде богата,
але ты не відїв,
яка є горбата.

А вна тыж думала,
же буде з богачом.
Він пришов на свадьбу
в розодраних гачох.

Приспів: Дунаю

1 Латканкы – жарговны співаночки, котры ся співали на свадьбах.

2 Приспівом у функції рефрену ту є лем єдно слово ДУНАЮ.

3 Шафлик – бляшана або деревяна надоба на воду, в котрій ся купали діти. Здолы догоры ся розшырєвала і мала дві ушка на вхоплїня руками або два отворы про руки.

А чом ся невіста
аж так вычесала?
Волося не мала,
та там клоча⁴ дала.

Приспів: Дунаю

А мы молодому
не віділи ноги.
Може і під шапков
має якесь роги.

Приспів: Дунаю

Была свадьба, была
у вас превелика,
а в горнцю жывого
мали когутика

Приспів: Дунаю

Мы бы вас хотіли
на свадьбі латкати,
але не будеме –
молоды йшли спати.

Приспів: Дунаю

Не видно, не чути
твого когутика.
Ты ёго запераш
може до курника.

Приспів: Дунаю

Не видно, не чути
ни твою курочку.
Може ты запхала

на плоті дїрочку.

Приспів: Дунаю

А чом ты, брыдото,
чом не танцёвала?
То зато, брыдешу,
же-м дяку не мала.

Приспів: Дунаю

А наши дівочки
і такы, і сякы.
Про мене все будуть,
як образкы святы.

Приспів: Дунаю

А я тя перейду
із порожнім ведром.
Із повным не можу,
болить ня під ребром.

Приспів: Дунаю

А я собі дома
колись загусляю,
бо я в нашім селі
фраїрку не маю.

Приспів: Дунаю

---

⁴ Клоча – прядиво із лену або конопель, котре было на веретенку (по словацькы: priadza z ľanu alebo konopí).

Ой дівочки, як вам є?

Ой ді- воч-кы, як вам є * Кедь му-зи-ка не гра- є ?

Зап-ла -ти -ме ци-га- на Бу-де гра-ти до ра- на

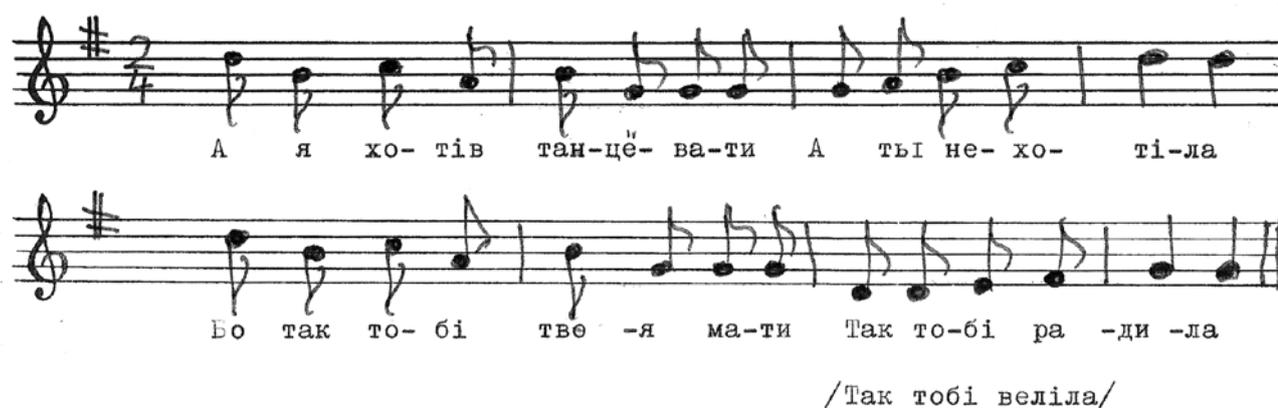
Зап- ла- ти- ме ци- га- на Бу- де гра-ти до ра-на

Ой дівочки, як вам є,
кедь музика не грає?
// : Заплатиме цигана,
буде грати до рана. //:

А вы, хлопці, як вам є,
кедь музика не грає?
//:Заріжеме барана,
Упечеме до рана. : //

Буде грати до рана.
//: Заплатиме цигана,
буде грати до рана : //

А я хотів танцєвати

А я хо- тів тан-цє- ва-ти А ты не- хо- ті-ла

Бо так то- бі тве -я ма-ти Так то-бі ра -ди -ла

/Так тобі веліла/

А я хотів танцєвати,
а ты не хотіла.
Бо так тобі твоя мати,
так тобі веліла.

Стружніцькы парібци

Струж-ніць-кы па-роб-ці тог-ды ся по же-нять,
Як ся в стай-ни во-лы Фер-ко-вы по-те-лять

The image shows two staves of musical notation in G major (one sharp) and 2/4 time. The first staff contains the melody for the first line of the song, and the second staff contains the melody for the second line. The lyrics are written below the notes.

Стружніцькы парібци
тогды ся поженять,
як ся в стайни волы
Ферковы потелять.

Не сидьте, не сидьте

Не сидь-те, не сидь-те Дів-ча-та в ко-мо-рі,
Ліп-ше тан-це-ва-ти Бу - де вам на дво-рі

The image shows two staves of musical notation in G major (one sharp) and 2/4 time. The first staff contains the melody for the first line of the song, and the second staff contains the melody for the second line. The lyrics are written below the notes.

2. А мы не сидиме, лем хочеме прясти,
А не ту по дворі із вами ся трясти

Не сидьте, не сидьте
дівчата в коморі,
ліпше танцёвати
буде вам на дворі.

А мы не сидиме,
лем хочеме прясти,
а не ту по дворі
із вами ся трясти.

Сідай на коника

Сі - дай на ко - ни - ка, та ся три - май гри - ви,

Бо, як він під - ско - чить, Впа - деш до коп - ри - ви

mf Ду - най, Ду - най, Ду - най, Ду - най, Ду - на - ю.

Сідай на коника,
та ся тримай гривы.
Бо як він підскочіть,
впадеш до копривы

Што тобі, Василю,
зладжу на вечерю?
Поїмам дві мухы
тай наварю юхы.

*Рефрен: Дунай, Дунай, Дунай,
Дунай, Дунаю*

Я тобі Василю
наварю фасолю.
Добру, колочену,
лоєм помащену.

Сідай на кобылу,
позерай за хвостом.
Бо як вона підскочіть,
та будеш під мостом

Кедь нам будуть вечур
музиканты грати,
треба уж боканчі
рано боксовати.

*Рефрен: Дунай, Дунай, Дунай,
Дунай, Дунаю*

Ці ты на ня, міла,
даколи спомнянеш,
кедь ты у пісемці
талярик дістанеш?

Треба боксовати,
жебы ся світили
Бы ся як в глядилі
дівочки віділи.

*Рефрен: Дунай, Дунай, Дунай,
Дунаю*

Не хочеш пироги,
же вони мають роги.
Фалат м'яса мусиш,
чей ся не задусиш.

Спомняну, спомняну,
як не споминати.
За твої талярі
можу танцевати.

Цілий день, цілий день
під хыжов лежала,
а коло ній мышы,
та їх не їмала.

*Рефрен: Дунай, Дунай, Дунай,
Дунаю*

Цїлий день, цїлий день
під хыжов лежала,
відїла коцура,
за ним утікала.

Подьме, хлопці, подьме
через верьх, долины,
де нашы дївчата
зберають малины.

Мы перешли верьхы,
перешли долины,
дївчат там не было,
не были малины.

Найлїпше є на тїм світі
чортикім у пеклі.
Смолу варять, карты грають,
сидять собі в теплі.

Ой, не раз, ой, не раз,
дївкы танцєвали,
а як сонце вышло,
домів утікали.

Можеш ся руками
за конарь тримати,
буде тебе, буде,
вітор колысати.

Вітор колысати,
а доджік купати,
не мушу колыску
тобі купувати.

Пісні мої, пісні,
буду вас співати,
будуть коло мене
хлопці танцєвати.

Хлопці танцєвати,
доправа, долїва,
буде їм волося
скакати як грива.

Грай, грай, выгравай,
буду танцєвати,
але нелем таку,
же буду плакати.

Коло воды на верьбїні
росте шумне прутя.
З нєго уже нашы хлопці
піщалочки крутять.

Як їх выкрутили
і на них пискали,
вороблі з верьбины
до дебрї втікали.

Лем ся ты не ховай,
дївко у коморї,
бо уж хлопці ходять
з ведрами по дворї.

А в тых ведрах буде
студена водїчка,
поллїють ті хлопці
головку і личка.

Выгнала гусочки
на лучку зелену,
за нима зберала
піря на перину.

А кедь зачав бетярь –
вітор подувати,
зачали перечка
по полю літати.

Ці ты чиру¹ наварила?
Каждый їсти хоче.
– Може буде увареный,
од рана булькоче.

А нашы парїбци,
такы ку-ку-рі-ку...
Лем войдуть до корчмы,
лижуть штаперлики.

1 Чир – густа каша з молотой кендеріці, котра ся довго помаленькы на пецу варила і булькотїла.

А наші парібци,
такы ку-ку-рі-ку....
Та їх домів возять
п'яних на фурику.

А за вашов хыжов
не курка г'ривчала,
то на тобі мати
гачі зашивала.

По нашім валалі
не чути співаня,
лем ся нам озывать
зозулі куканя.

Не ваше, не ваше
мале псича бреше.
То тебе – туршаву²
рано мати чеше.

Не мусяць, не мусяць
музиканты грати,
можеме до танцю
собі заспівати.

Не рыбы, не рыбы
по воді плавали,
то ся наші дівкы
у вырі купали.

Дівкы лахы познимали,
на верьбу вішали,
хлопці думали, же страшкы,
домів утікали.

Треба луку покосити,
сіна насушыти,
жебы было з чім коровы
в зимі накормити.

Тебе танцёвати
мати научіла,
до бочки капусту,
жебы-сь толочіла.

А ваша капуста,
ой, барз добра была,
може зато, же ты
ногы не умыла.

Запалю, запалю
на коделі³ клоча⁴,
бо я танцёвати
із дівками хочу.

Не лампа, не лампа
сночі так світила,
то моя коделя
так шумно горіла.

Гудаку, гудаку,
заграй мені таку,
же буду співати
і буде на дяку.

Через нашу ріку
лавка тополёва,
через ню перейде
колись і корова.

Ты через ню ішла,
але ся зломила,
ці то правда буде,
же погнита была.

Співайте, дівчата,
співайте весело,
няй ваш голос чути
аж на ціле село.

2 Туршава – з розбуряним волосём, незачесана (по словацькы: strapatá).

3 Коделя – была із колесом або лем палиця, на котрій было клоча із лену або конопель (по словацькы kolovrátok).

4 Клоча – прядиво із лену або конопель, з котрого ся пряди ниткы на тканя полотна.

Карічка чортова
ся нам розорвала,
то зато, то зато,
же музика грала.

Не треба, не треба
до карічки грати,
лем ся нам крутити
і самы співати.

Не смієш, не смієш
по лавці скакати,
бо будеш з рыбами
у воді плавати.

Лавка ся зломила,
у воді був рачік,
гачі розорвані,
а тепер ты плачеш.

А я добрі знаю,
же чом ты плакала,
бо тя твоя мати
гребліцёв⁵ чесала.

На коморі втворю двері,
нашы будуть спати,
аж до рана з дівчатами
буду танцёвати.

Буду танцёвати,
і буду співати,
не мусять ани гудаци,
не мусять нам грати.

Не мусять, не мусять
до танцю нам грати,
знаєме мы собі
в карічці співати.

На воду выгнала
свої білы гускы,
та їх привязала
на довгы мотузкы.

Гускы не плавали,
крылами махали,
хлопці на бережку
з того ся сміяли.

Та так повідала
тобі твоя мати:
Наперед робити,
потім танцёвати.

А ты не слухала,
на слова не дала,
зато ты все вечур
дома замыкала.

Сидить, сидить на бережку,
на піщалці грає,
а де ёго коровочки,
та ніхто не знає.

Буде хлипы, хлипы⁶,
лем кедь будуть грибы,
кедь будуть хробачкы,
будуть до омачкы.

Подьме на Долинкы
зберати малинкы,
то будуть лагоды,
кедь будуть ягоды.

Може там найдеме
солодкы яфори,
та будеме чорны
аж до семой скоры.

⁵ Гребліця – желізна кефа на чесаня худобы (коров і конів).

⁶ Хлипа – тото, што ся дасть хлипати або серьбати, може то быти і поливка або омачка із грибів.

Тобі моя, дівко,
вже треба перины
Та выганяй гускы
на воду, на ріни⁷.

Будуть нашы гускы
біле піря мати,
добрі тобі буде
під перинов спати.

Кедь ты не хотіла зо мнов танцёвати,
мушу собі якусь другу поглядати.
Я знаю в Старині барз шумну циганку,
буде танцёвати і боса на ганку.

7 Ріни – каміня на плитчині в річці або в потічку, одкы одступила вода.

А чом гуслі, а чом баса,
не грають до фраса?
Ой, як шумно вни бы грали
кебы струны мали.

Співайте, співайте,
няй буде весело,
няй голосы летять
понад ціле село.

Понад ціле село
і понад хотарі,
бо так сі співають
у Звалі бетярі.

Із колоды⁸ аж на пень
танцёвав бы цілый день.
Як увідів барана,
та плакав аж до рана.

На коморі дві колодкы,
лем ключі не маю.
Мати їх позамыкала,
як выйти – не знаю.

Та лем отворь свій облачік,
мати не увидить.
Твоя мати задримала,
коло пеца сидить.

Кедь ты не хотіла
у колысці спати,
та будеш під столом
із мачков лежати.

А ты тыж не хотів
на пецу заспати,
мусила тя мати
до корыта дати.

Буду танцёвати,
танцёвати знаю,
бо я на тот танець
добры ногы маю.

А ты не танцюеш,
бо добрі не знаеш,
зато, же на танець
кривы ногы маеш.

Наша мачка з коцуром
танцёвати знала,
найліпше їй было
кедь мышы імала.

Наш коцур із мачков
добрі ся крутили,
а мышы по хыжі
цілу ніч ходили.

Таку мі не грали,
яку я хотіла,
а таку заграли,
же я ся ганьбила.

Побили ся хлопці
на єдній фраїрці,
але ани єден
не любив ся дівці.

Чом не граеш, коли знаеш?
Все лем робиш рык.
Хоць я маю добры струны,
но не маю смык.

А як прийду домів,
і по дверёх трісну,
отваряйте, мамко,
бо веду невісту.

8 Колода – замок. Служить на замыканя капуры, дверей... (по словацькы: kladka na záмок). Або подля Юрка Харитуна - в тій співанці має інакшы змысел – клат з твердого дерева на рубаня дерева або трісок (по словацькы: klát).

Тогды я тя, тогды,
бетярю, любила,
коли наша баба
з дїдом ся водила.

Не маеш корову,
лем мале телятко,
ходиш по валалї
з порожнім горнятком.

Хлопці утікали,
же десь бубновали,
а то мы, дївчата,
на потїчку прали.

Нашы дївчатиска
мають кривы лабкы,
тай скачуть по водї,
як даякы жабкы.

А чом не співають
і нашы хлопчиска?
Бо такы як жабы
мають вни ротиска.

А де вы, парїбци,
вчера конї пасли?
Мы світ походили,
але вас не нашли.

Конику ся пасли,
а мы не співали,
до рана білого
коло вогня спали.

А чом тота дївка
ходить все туршава⁹?
Гребліцїв ї чешуть,
бо є вушылава¹⁰.

А з нашого моста
вісіли хвостиска.
Хлопці то не были,
лем якысь чортиска.

На мостї сидїли,
хвосты їм вісіли.
Бодай бы ся нігда,
бодай не приснили.

Зачали, зачали
бубны бубновати.
Треба ся нам, хлопці,
на войну зберати.

На войну, на войну,
там, де тяжкы бої.
Кому зохабиме
дївчаточка свої?

Зозулько, зозулько,
де-сь вчера кукала,
кедь ты на яліцї
вершочок зламала?

Я собі кукала
на высокім дубї.
Він конарї має
про мене дость грубы.

Кедь нашы дївчата
собї заспівали,
та мы ся од смїху
по дворї качали.

Кедь нашы парїбци
палїночку пили,
потім як бараны
по пути ходили.

9 Туршава - з незаплеченов косов, розбуряна (по словацькы: strapatá).

10 Вушылава - має вушы в волосю, вушава.

Ці нашы парібци
в комині вісіли?
Кедь вошли до хыжы,
як цапы смерділи.

Ани на комині
хлопці не сиділи,
вни собі смердячу
піпку запалили.

А я мала фраїрика,
слызы за ним текли,
мати ёго не хотіла,
та пішов до пекла

А я буду, а я буду
з тобов танцёвати,
покы будуть, покы будуть
Цигане нам грати.

А кедь ты учуеш
музикантів грати,
не мусиш високо
сукенку двигати.

Высоко двигати,
бо увидить мати,
буде тобі стрямбы¹¹
на ню пришивати.

І я бы хотіла
з тобов ся крутити,
але ты не хочеш
за танець платити.

Танцёваня, танцёваня,
велика трампота,
кедь не знаєш, кедь не знаєш,
уч ся коло плота.

Буду з тобов танцёвати,
няй нас люде відяць.
Кедь не будуть нас ганити,
та няй нам завідяць.

Не будеш ся, дівко моя,
у вырї купати.
Увідів бы дакый рачік
буде тя кусати.

Я увідів твої личка,
такы шумны были.
Жаль великый, превеликый,
же ся мі лем снили.

А кедь я музику
здалека учую,
погы ня не боляць,
до рана танцюю.

Кедь будете грати,
буду танцёвати,
а кедь не хочете,
не буду плакати.

Не буду плакати,
лем собі співати,
бо я така лосна¹²
як і моя мати.

11 Стрямбы - наторганы або попороты пасы (або фалаткы) полотна, нашыты на облечіню, жебы то было на ганьбу (по словацькы: franforce).

12 Така лосна – така сама, або подобна.

СПІВАЮТЬ, ТАНЦЮЮТЬ
ХЛОПЦІ КОЛОМЫЙКИ,
ДІВКИ ПОЗЕРАЮТЬ,
НАТЯГУЮТЬ ШЫЙКИ.

Кедь звальскы парібци
зачали співати,
мусили облачкы
люде отваряти.

Але кедь зачали
дівочки співати,
мусили облачкы
люде заперати.

А як над валалом
перуны стріляли,
та нашы дівчата
під постіль сховали.

А як над валалом
громы перестали,
та хлопців з мышачіх
дірок витігали.

Як было, так было,
добрі ся нам жыло.
А тогды найліпше,
як ся веселило.

Дівко моя, дівко,
не лігай до сїна,
бо поколеш ноги,
і свої колїна.

Цїлый день на рїнєх¹
білы гускы пасла,
лем сухый хлїб їла,
бо не было масла.

Цїлый день на луці
клепав свої косы,
і не міг косити,
бо не было росы.

Танцёваня, танцёваня,
не тяжка робота,
але хто не знає –
велика трампога.

Буду піщалочки
верьбовы робити,
будуть ся дівчатка
коло ня крутити.

І кобыла така была,
што хотїла, то робила.
Кедь хотїла, та орала.
не хотїла – та лежала.

Вчера нашы хлопці,
так силно співали,
же із нашої грушкы
черешні падали.

Але чом уж хлопців
не чути співати,
бо пішли під грушку
черешні зберати.

Іщі тя недавно
мати колысала,
а теперь уж хоче,
жебы-сь ся выдала.

Лем ся не выдавай,
є час ся выдати,
з кым будуть пайташкы²
по луках співати?

А ваша дівочка
высока як сосна,
але барз парадна,
зробте із нєй кросна.

---

1 На рїнєх – на камінєх, на плитчині потїчка.

2 Пайташкы – камараткы.

Но і ваш парадёш,
высокий як бучок.
Быв бы з нёго, быв бы,
тыж парадный дручок.

Має рогы і копыта,
як ворота рот, рот.
Утікайте, дівки, домів,
то пекелный чорт, чорт.

Танцёвала цілу ніч –
до самого рана,
і вернула ся домів,
та цілый день спала.

Гудба грає, гудба грає,
не танцює дівча,
єдну ногу криву має,
а друга як ливча³

На басі не грали,
бо ся зломив смычок,
а ты танцёвала,
бо рычав ваш бычок.

Куплю собі косу,
бо оселку⁴ маю,
выйду там косити,
де дівки співають.

Лем ведерка малёваны,
будуть дівкы выкупаны.
Лем горнятка повны воды,
будуть дівкы все молоды.

Голубы, голубы,
чом вы воркутіли?
Дівкы задримали
а вы їх збудили.

А ты не хотіла
зо мнов танцёвати,
та будеш до рана
у куті стояти.

Вночі дівка шыла,
через день порола,
а теперь нарікать,
же ходить все гола.

Якы гускы, такы качкы,
такы дівкы рапотачкы.
Якы мухы і комары,
такы тыж хлопці із Дары.

3 Ливча – часть воза, паліця на передніх і задніх колесах, котра підперала драбину на возі.

4 (В)осла, (в)оселка – на (в)остріня косы. Косець ю міг мати всунуту в бляшанім корчаку або в корчаку із корвячого рога, котрый мав завішений на реміню в ногавіцях – на пасі. В корчаку у воді была вложена оселка із каменя, котров ся (в)острила коса. Оселку собі косці вырабляли самы.

НЕ ТРЕБА СЯ, ЛЮДЕ,
НА СВАДЬБІ ГНІВАТИ,
КЕДЬ МЫ ВАМ БУДЕМЕ
ЛАТКАНКИ СПІВАТИ.

І кедь мою грядку
розгребе когутик,
не возьму на нього
ани малый прутик.

Ани малый прутик,
ани малу тычку,
бо я рано люблю
ёго співаночку.

І кедь мою грядку
розгребе когутик,
не возьму на нього
ани малый прутик.

Ани малый прутик,
ни довгу патыку,
бо я рано люблю
ёго ку-ку-рі-ку.

А кедь буду танцёвати,
буду і співати,
бо мене так научіла
моя добра мати.

А чом же ты, парадніцё,
боком танцёвала?
Може зато, же-сь обидві
лівы чіжмы мала.

Што ся могло, дівко, стати,
же ты така хвора?
Може д-тобі буде треба
кликати доктора.

У доктора, у доктора
файна апатыка¹,
а на тебе ліпша буде
дівко, лем патыка².

Жебы-м ся го не бояла,
же він рогы мав, мав,
жебы я їх не віділа,
під шапку їх ховав.

Нашы козы грызуть лозы³,
жебы были дойны.
Парадніці лем чорніці,
будуть почаровны.

Нашы дівкы, нашы дівкы
якось почорніли.
Може, же їх понад комин
вороны носили.

А чом мій коничок,
не скаче, не скаче?
А то зато, же ты,
як одходжу – плачеш.

Наша дівка добра была,
і варити знала.
Лем кебы нам по голові
горнцём не трепала.

Я не німый, я не глухий,
мої співанкы послухай.
Можу собі заспівати,
на співанкы танцёвати.

Великий жаль маю,
кедь до нас не ходиш,
лем на ланцку козы
попід хыжу водиш.

Не клёпкай, не дуркай,
двері отворены,
пирогы на столі
уже наварены.

1 Апатыка – по словацькы: lekáreň, старша назва: apatička.

2 Патыка – палиця.

3 Лозы – молоды прутыкы верьбы, з котрых люде плели кошарыкы / кошыкы, а козы їх любили пасти.

То я їх варила,
лоєм помастила.
Мачкы не хотіли,
та-м тобі вхабила.

Таку же мі заграй,
няй мож танцёвати,
бо я ту не хочу
як коза скакати.

Рихтуй ся, дівчатко,
скоро свадьба буде,
а кедь ня не хочеш –
твоя ганьба буде.

Ой, парібче, ой, парібче,
зима бы тя била,
ты взяв другу танцёвати,
а я ся ганьбила.

СПІВАЙТЕ, ДІВЧАТА,
НАШЫ СПІВАНОЧКЫ,
БО ВНИ ТАКЫ ШУМНЫ,
ЯК ВАШЫ ВІНОЧКЫ.

А чом вы, дівчата,
а чом вы не пряли,
кедь вы на коделях
шумне клоча мали?

Мы свої коделі
За пец пометали,
як мы могли прясти,
кедь гудаці грали?

І я вам загуду,
лем мі дайте трубу,
буду выгравати,
а вы танцёвати.

Буду выгравати
аж до того часу,
покы не принесуть
гуселькы і басу.

А моя дівочка
така парадніця,
завидить ей красу
ціла околіця.

А чом ты не граеш,
і таку, і таку?
Хочу чути таку,
што мі є на дяку.

Кухарочка добра была
і куря варила.
Куря з горнця выскочіло,
бо у пецу не горіло.

У холодку сидів
стебло не скосив,
бо він свою косу
ту – на пню зломив.

А чом ваша стара лампа
цілу ніч горіла?
Бо не могла-сь ї задути,
а вна все світила.

Пришли до вас гості,
сіли коло мискы,
а миска порожня,
повтерали пыскы.

Кедь гості одышли,
другы на стіл дали,
міцно ся наїли,
аж на столі спали.

А чом ты, парібче,
ани не підскочіш?
Лем за собов лабы
у танцю волочіш?

Чом ты, парадніцё,
сама танцёвала?
Хлопці тя не брали,
бо ты лем дрындала.

Зарізали когута,
што сидів на плоті,
та мастна їм поливочка
тече по бороді.

Ай кедь моя дівка
чорна як чорніця,
але не є така
як твоя кобіця¹.

Буде ганьба, буде,
кедь моя не будеш.
– Велика бы была,
кебы-м тя любила.

---

¹ Кобіця – порівняння на тучну, грубу дівку/жену. Кобіця – великий грубий клат із твердого бука або рідше із дуба на рубаня дерева і трісок.

Выдавать ты твоя мати,
але добрі знає,
Же ты дідо буде грызти,
хоць зубы не має.

Можуть під ногами
ледиска тріщати,
буду хоць і босый
з тобов танцёвати.

Не будеш ся за мнов
через плоты драти,
ногавкы поторгаш,
треба зашивати.

Ліпше ся з дівками
у карічці трясти,
як дома у мамкы
на коделі прясти.

Коделё, коделё²,
чом ты не згоріла?
Може бы ня мати
на танець пустила.

А чом ты ся, моя дівко,
голенька купала?
– Ріка была барз глубока,
лахы бы з ня взяла.

Ріка была барз глубока,
та то добрі знати.
Мусила бы я голенька
домів утікати.

Ой, барз добра є субота,
кедь не є робота,
іщі ліпша є неділя,
кедь є добра хвіля.

Не знав, што робити
із такой доброты,
та зачав скакати
через нашы плоты.

Єден перескочів,
а другый не може,
хто ёму ногавкы
зашыти поможе?

Та няй му зашыє
ёго добра мати,
кедь го не учіла
дверьці отваряти.

А нашы дівчата
барз тихо співали,
было в хыжі чути,
як мухы бзынчали.

А нашы парібци
голосно співали,
аж на нашій хыжі
стіны попраскали.

Заграйте мі таку новту,
яку сьте не грали,
жебы у сусідів
облачкы втваряли.

Нашы коровонькы
я добрі напасла,
буде і молочко,
та буде і масла.

А ты вашу хыжу
скоро побілила,
і так ты за нами
мати не пустила.

---

² Коделя – по словацькы: kolovrátok.

Мати не пустила,
бо ся барз бояла,
же ня высмієте,
же я барз білява.

Піду під Кычарку
травічку косити.
Ты бы-сь могла вийти
її посушыти.

А яке то ваше,
дівчата, співаня?
– Таке, як і ваше,
хлопці, танцёваня.

А мы так співали,
який голос мали.
– А мы танцёвали,
як гудаці грали.

Я не дябол з пекла,
ты не ангел з неба.
Мене ся, дівочко,
бояти не треба.

Не май страх ходити
через нашу брану,
хоць там моя мати
намотала памут³.

Хтось буде думати,
же то павучіна.
Не май страх із того,
бо ты не дітина.

Чом ся боїш козы
выгнати на поле?
– Же там їх твій цапко
рогами поколе.

Не мусять ся козы
трясти і бояти.
Буду свого цапка
за рогы тримати⁴.

А я ся не женю,
і скоро не буду,
покы не поставлю
серед села буду.

Не хоцьяку буду,
але мурованку,
де собі посиджу
із тобов на ганку.

Музиканты грали,
а він в куті кліпкав,
бо з ним танцёвати
не хотіли дівкы.

Музика дограла,
на дівкы не кліпкав,
жебы го віділи,
та по сарах тріскав.

Кедь на меджі вчера
сверщкы выгравали,
та за нима наші
дівкы утїкали.

А кедь хлопці чули,
де жабы квакали,
та такой до млакы
за нима скакали.

Співанкы – потїхы,
Може і два міхы.
//: Падають на мене,
як з ліскы орїхы ://

---

3 Памут – ниткы, з котрых ся пряло.

4 Слова співанкы перероблены Юрком Харитуном.

Як ты была мала,
мати тя купала.
Не воды до шафля⁵,
а молоко ляла.

А як ты выросла,
мамку не слухала.
Кілько вна на тобі
паліць поламала?

Што за чудо, што за чудо
з тобов танцёвало?
Кедь копыта і довгий хвіст
за собов тягало.

Сїно не сушыла,
бо граблі зломила,
вітор го посушить,
до дебрї поносить.

А нашы парібци
так грибы зберали,
корінём ся били,
а шапкы качали.

Нашы параднічкы
омачку варили,
лем малы хробачкы
по мисці ходили.

А нашы парібци
тононькы як ниткы,
але як когуты
на гною до биткы.

А нашы дівчата,
такы як тополї,
добрї, же не вісять
їм із носа смолї.

Не грайте, не грайте,
і завтра час буде,
бо і так робили
колись нашы люде.

Выйду на улїцю
з тобов постояти,
лем ся бою суку,
же буде брехати.

Не бій ся, не бій ся,
сука привязана.
Можеме стояти
до білого рана.

Наварила, наварила,
пирогы рогаты,
і зачали вни як козы
по мисці скакати.

Мы ся рогів не боїме,
бо то не чортиска,
позерайте, позерайте,
вже порожня миска.

Не буду, не буду
хыжу замїтати,
пїду на улїцю,
буду танцёвати.

Хыжа повна смїтя,
люде не увїдять.
А як я танцюю,
та няй мї завїдять.

Чом тебе, дівочко,
дома замыкали,
кедь під вашов хыжов
хлопці заспївали?

5 Шафель – бляшана або деревяна надоба на воду, в котрій ся купали діти. Здолы догоры ся розшырївала і мала дві (в)ушка або два отвори на вхолїня руками. В русиньскім фольклорї був знамый шафликовий танець. По словацькы: šafeľ. Не у водї, а в молоці купане дітя – жебы было шувне.

Я собі в коморі
облачік втворила,
як наші заспали
та я вискочіла.

Кедь ся учіш танцёвати,
тримай ся конаря,
можеш впасти, можеш впасти,
десь там до бударя.

Я ся тримам, я ся тримам
аж двома руками,
научу ся танцёвати,
та буду з дівками.

Танцюй, танцюй, паробочку,
шумно коло плота,
не выскакуй барз високо,
впадеш до болота.

Нянько поприбивав
на облачок дочки,
жебы ты не ходив
до моёй хыжочки.

Я ся назлостила,
єдну одорвала,
і ніхто не відів,
же-м з тобов стояла⁶.

А як пришла буря,
плакало коцуря,
коцуря маленьке
на доджу мокреньке.

Не треба, не треба
другый раз плакати,
лем тогды, як падать
та не танцёвати.

Ходила, ходила,
там, де вода текла,
поїмала жабу,
на вогню упекла.

Выганяла свої козы,
там, де ростуть лозы,
а він цапа попід ліскы,
де ростуть орішкы.

Коло нас, попри нас
выросли ружічкы,
бо ту їх садили
мої параднічкы.

Мої параднічкы,
як у церькви свічкы,
добры до роботы,
а тыж до карічкы.

Нашы дівкы параднічкы,
добры до карічкы,
бо вни такы ногы мають,
як у церькви свічкы.

Я знаю, чом мати
двері замыкала,
жебы-м ся із тобов
вечор не стрічала.

Мій нянько на плоты
дав дроты колячі,
як хтось перескочіть,
та розодре гачі.

Але ты не мусиш
через пліт скакати,
капура втворена,
можеш сміло зайти.

---

6 Слова співанкы перероблены Юрком Харитуном.

Я мушу і двері
нашы помастити,
бы нашы не чули,
як будуть скрипіти.

Тяжко было, тяжело
бандуркы копати,
легко уварены
до себе напхати.

Треба нам робити,
коли добра хвіля,
завтра одпочіти,
бо буде неділя.

Не буду, мамочко,
я одпочівати,
музика заграє,
треба танцёвати.

Іщі музиканты
не зачали грати,
зачали дівчата,
як серны скакати.

Іщі музиканты
ани не заграли,
та хлопці – як мышы,
десь позалізали.

Ой, буду на бучку
конарї стинати,
не буду під нима
із тобов стояти.

Не буду стояти
мати так веліла,
бо вна лем богачку
до дому хотіла.

А чом сидиш, моя дівко,
на дворі на клатї?
Музиканты уж не грають,
та ты можеш спати.

Твої гачі розпороты,
боканчі діравы,
твої личка якысь бліды,
а очі хмуравы.

А як на уліці
музика заграла,
моя мати такой
двері замыкала.

Могла замыкати
і на цілый рочок,
та я собі втворю
маленькый облачок.

Подьме собі, дівкы,
іщі заспівати,
бо нам треба рано
до роботы встати.

Ой, як тяжело рано
до роботы встати.
Не так, як з хлопцями
вночі танцёвати.

Теперь твоя мати
пришла до розуму,
же вна тя выдала
за старого Шуру.

За старого Шуру,
што знає ковати,
а теперь ты мусиш
у колибі спати.

А кедь вна із другим
хлопцём танцёвала,
тым оком, што на пса –
на ня позерала.

Єдным оком на ня,
другым – де повала.
Такы лем на бучку,
сива сова мала.

І кедь ты одлетиш
аж за шыре море,
нігда не забуду
на тебе, соколе.

І кедь бы-м одлетів,
довго там не буду.
Так, як ты на мене,
і я не забуду.

Ой, як мы співали,
ой, як танцёвали,
лем рокы молоды
од нас повтікали.

Рокы повтікали,
ани мы не знали,
лем нам на них шумны
споминкы остали.

Посадили горох,
выросла фасоля,
купили корову,
а вни быка доять.

А вы тыж купили
сомара до воза?
Не хотів тягати,
бо то была коза.

Не мусиш ся мене,
дівочко, бояти,
не маю копыта,
тадь я не рогатый.

Хоць бы-сь мав копыта,
і був тыж рогатый,
найліпше бы было,
кебы-сь був богатый.

А то моёй мамкы
была така воля,
нігда не хотіла,
жебы-сь была моя.

Будуть хлопці, будуть,
завтра руковати,
а цілы два рочки
дівочки плакати.

Наварили, наварили
пирогы з рогами
Але ці їх не місили
дівчата з ногами?

А на ваши плоты
не сідали крячкы,
бо вни ся бояли
пелехатой мачкы.

Прийдуть до нас, прийдуть
такы малярикы,
што вам намалюють
личка і ротикы.

А на коломыйкы,
лем ногы молоды,
а не такы стары,
як твої колоды.

Але й на карічку
треба добры лабы,
не такы як мають
у болоті жабы.

А я хотів дівку,
же буде як пава,
а як до них зайду,
все, біда, хмурава.

Хоць ты ся малюеш,
не будеш як пава.
Єдну сукню маеш –
і тота дїрава.

А чом ваша курка
коло плота ходить?
– Бо на вашім дворі
вна когута видить.

А чом тот ваш когут
рано не заспівав?
– Бо він ся на вашу
курочку погнівав.

Шумны нашы співаночки,
барз добры на танці,
лем бы дівкам не ступати
на палці, на палці.

Не буду на бучку
конарї рубати,
та не буде на нас
ту доджік падати.

А кедь дакий цяпне
на твою головку,
Та я тя прикряю
і хоць цілый змокну.

Бодай тота хыжа,
бодай бы згорїла,
із котрой бы дівка
мене не хотїла.

Ани єдна хыжа
не горить, не тліє,
лем каждая дівочка
із тебе ся сміє.

Вышов, вышов аж на клат,
єден старый неборак.
Хоче танцєвати,
мушу го вбертати.

А як упав неборак
привалив го старый клат.
Вже не танцєвати,
домів утікати.

Як нашы парібци
на мостї співали,
у водї їм рыбки
хвостами плескали.

Вышли на улицю,
шумно там співали,
же аж ся вороблі
до терня сховали.

Якось ту не чути
музикантів грати.
Мусиме до танцю
собі заспівати.

Будеме співати,
бы хлопці не чули,
потім бы ся з нами
до рана крутили.

А як ты зачала
по дворї співати,
зачали і куркы
од страху ґрявчати.

Чом нашы дівчата,
лем босы танцюють?
Бо у старых ганьба,
а новы санують.

А тебе, як чули
когуты співати,
мусили ся до буряну
од страху сховати.

Не грабала, не грабала,
бо сонце світило,
але вечур танцєвати
летїла, як стрїла.

Танцєвала, танцєвала,
тримала ся плота.
Але плїт був старый, згнитый,
впала до болота.

Перестаньте, музыканты,
перестаньте грати,
бо уж чути по валалї
когутів співати.

Не підеш ты танцёвати,
бо-сь пив киселіцю,
ліпше буде, коли сядеш
дома на кобіцю.

Вышла на драбину,
зачала крічати,
же вна хоче вечур
зо мнов танцёвати.

Якось ся драбина
там під нёв зломила,
та ї порубала
і в пецу спалила.

Заграйте мі, музиканты,
хоць на струну грубу,
кедь зо мнов він не танцює,
плакати не буду.

А я чув тебе співати,
бо ты співав файно,
бо твій голос было чути
аж за нашов стайнёв.

Із вас буде парка,
як баран і ярка.
– А вы тыж під стрішков,
як коцур із мышков.

Пришла до нас боса, боса,
бо не знала, же є роса.
Так лем ходять наши козы,
што грызуть верьбы і лозы.

Тебе мати била, била,
жебы-сь шыла, шыла.
Ты плакала, нарїкала,
до палця ті ігла встряла.

Пришов до нас скоро рано,
смердїв за дуганом.
Я взяла довгу паліцю,
гнала на уліцю.

Не танцёвав, лем скакав,
бо він кривы ногы мав.
Коло нёго вна дрындала
як кланіці⁷ кривы мала.

Лем не дайте ся, дівчата,
заганьбити в танцю.
І хоць вы такы маленькы,
танцюйте на палцёх.

Пришов вовчік за вівцями,
хотїв танцёвати,
як увідїв барана,
зачав утїкати.

Кедь не хочеш, дівко,
зо мнов танцёвати,
та мушиш до танцю
свого діда брати.

Музиканты грайте,
буду танцёвати,
лем треба на танець
з дівчат выберати.

Кедь не знаєш танцёвати,
та ся тримай плота.
Научать тя стары жабы,
як выйдуть з болота.

Не буду, не буду
яфори зберати,
бо не хочу личка
як циганка мати.

---

⁷ Кланіці – на санках або на возох выкресаны грубшы дочкы, котры підперали дочкы на возі, жебы з нёго, наприклад, не выпали міхы з бандурками, рїпа, або гній.

А я піду танцёвати,
танцёвати знаю,
бо лем таке потішіня
на тім світі маю.

Двигај свою сукню,
де глибока вода,
бо кедь ся намочіть,
была бы ї шкода.

Добру нам зробили
гостину сокачкы⁸,
насолили, напоприли,
та їли лем мачкы.

Треба пити, треба їсти,
нашы мілы гості.
Мы бы пили, мы бы їли,
лем не є де сісти.

Не будеме, не будеме
в пості пити, їсти,
лем із рікы чісту воду
і сухой хліб грызти.

А я піду танцёвати,
танцёвати мож, мож.
Штурю руку до кешені
а в кешени – вош, вош.

А я піду танцёвати,
до ліва, до права.
Штурю руку до кешені,
кешеня дїрава.

Ты собі думала,
же музика грала,
а то твоя мати
на поточку прала.

Не бубны, не бубны,
дівко, бубновали,
а то лем ковалі
коникы ковали.

А я собі затанцюю,
бо ногавкы маю,
шумны маю вышываны,
хоць і пожычаны.

Подьме собі, дівкы,
подьме заспівати,
бо на нашім мості
зачінають грати.

Кедь ты не хотіла,
Зо мнов танцёвати,
няй з тобов танцює
із пекла роґатый.

Так шумно співала,
же вышла на турню,
было її чути
на цілу Остурню.

А нашы дівчата
шумно танцёвали,
як кебы їм ноги
ланцками звязали.

Не буду з ним танцёвати,
бо на мою мысль:
Што зроблю з таким носиском,
што має як дышель⁹?

Не буду з ним танцёвати,
не по моїй дяці,
бо він в танцю лем так скаче,
як жабы по млаці.

8 Сокачкы – помічны кухарькы на свадьбах (звычайно были з родини, але ай сусіды, або жены з валалу).

9 Дышель – часть воза (по словацькы: оје).

Кедь зачнуть парібци
на торомбах¹⁰ грати,
учують їх дівкы –
прийдуть танцёвати.

Выйде на улицю,
та там собі вівкне¹¹,
може якась дівка
ід нёму прибігне.

Не будете, не будете
завтра танцёвати,
бо у пості вам не будуть
музиканты грати.

Кедь вышла до поля,
колька¹² ї колола,
кедь гудба заграла,
колька перестала.

Не грали, не грали,
мы не танцёвали,
бо ся музикантім
струны поторгали.

Не буду на поді спати
і кедь добра хвіля,
бо я люблю барз перину
і мнягоньке піря.

А я знаю парадёша,
дві хыжы пониже,
ани гребінь він не має,
корова го лиже.

А я знаю тыж такого,
три хыжы повыше,
ёго очі барз каправы,
та му мачка лиже.

Лем так танцюй, моя дівко,
як я тя учіла,
а на хлопців не позерай,
як жаба з мочіла¹³.

Ты на мене, хлопче,
не пискай, не пискай,
отворю капуру,
пущу на тя псиска.

А я маю козу,
чорну, білу, руду,
подою, подою,
зроблю сыра груду.

Зроблю сыра груду,
як твоя голова,
нігда не будеш мій
я не буду твоя.

А я таку малу дівку
не хочу, не хочу,
бо ся бою, же ї в танцю
колись притолочу.

Чом же тот паробок
біжыть домів з плачом?
Бо як він танцёвав,
впали з нёго гачі.

Хотіла ня мамка
за маляря дати,
жебы не мусила
фарбы купувати.

Може малярь, мамко,
хыжу побілити.
Бо кедь моє личко –
буду ся ганьбити.

---

10 Торомба – устна гармоніка.

11 Вівкне – голосно закрічить.

12 Колька – хворота або біль в крижох.

13 Мочіла – в мочілах ся мочіли коноплі.

А у нас не было
нігда такым звыком,
жебы танцёвало
телятко із быком.

А кедь бык так хоче,
має таку волю,
та нйй собі возьме
до танцю корову.

А чом ты ся, дівко,
не вымалёвала?
Може твої фарбы
мачка вылизала?

Не мачка, не мачка,
лем єден коцурик,
бо я го віділа –
скакав через мурик.

А я собі співам, співам,
я співати годна,
і при співі затанцюю,
хоць буду голодна.

Чого тобі таку брыдку
дівку порадили?
– Жебы сьте вы – парадёшы,
за нёв не ходили.

Бодай тота хыжа,
бодай бы згоріла,
із котрой бы дівка
мене не любила.

А наша не згорить,
можу присягати,
мушиш собі, muschiш,
другу поглядати.

Танцёвала коза з цапом,
позерали люде.
Така пара ту не была,
і нігда не буде.

Ой, дівочко, параднічко,
чого-сь така біла?
Може зато, же-сь цілы дні
в холодку сиділа?

Коло млина яворина,
на ній гавран кряче,
стратило дівча віночок,
теперь за ним плаче.

Не стратило, не стратило,
лем го вода взяла,
коли свої білы лахы
на поточку прала.

Яка я ся народила,
та і така буду,
не любила-м, тай не буду,
я таку паскуду.

Не будеш ся, не будеш ся,
на мене вішати.
Я не якась востроговка,
мушиш памнятати.

А нашы парібци,
ай бы ся женили,
кебы ім дівчата
тісячі носили.

Але ім дівчата
тісячі не носять,
то зато парібци
неженаты ходять.

Співала бы співаночки,
ніякы не знає,
і до танцю бы хотіла,
никого не має.

І я бы ся выкручала,
кебы-м скірні¹⁴ мала.
Обидві бы-м поторгала,
так бы-м танцёвала.

14 Скірні – чіжемкы із скоры (в русиньскых діалектах на Спішу).

Ой, не буду, мамко,
великий жаль мати,
пішов мій міленький
волкы поганяти.

Ёго сивы волкы
треба поганяти,
мої білы ножкы
хотять танцёвати.

Ой, гудаче, гудаченьку,
як ты файно граєш.
Хоць ты на гусельках своїх
єдну струну маєш.

Буде бал, буде бал,
буде танцёваня,
будуть вам з тихого¹⁵
грати аж до рана.

Было чути, было
у вас дома плач.
Може мати мала
у руках копач¹⁶?

Не копач, не копач,
лем довгу паліцю,
бо вна выганяла
kozy на уліцю.

І наша кобыла
по дворі скакала.
Так як ты, дівочко,
кедь єсь танцёвала.

Не грали, не грали,
бо грати не знали.
Кедь ся научіли,
та мы повтікали.

Грайте, грайте і бубнуйте
вы їх ногы не сануйте.
Такы ногы мають качкы
і танцюють там, де млачкы.

Мати колоченой
наварить фасолі.
Але тобі не дасть,
бо цяпкаш по столі.

Твоя наварила
якусь запралянку.
А тобі не дала,
бо цяпкаш по ганку.

Ішла баба коло плота,
увіділа жабу.
Та так бідна утікала,
же зломила лабу.

Ішов дідо через ріку,
а там были ракы.
З того страху великого
мав повны ногавкы.

Бабо дай, бабо дай,
коруну дідови,
бы ся не сміяли
з нёго у Іглёві¹⁷.

А я бы му дала,
мушу розмінити.
З діравых ногавок
міг бы і стратити.

А на наше Село¹⁸
люблю позерати.
І кедь ся не хоче,
та мушу співати.

---

15 З тихого – без музыки.

16 Копач – паліця.

17 Іглёв – старша назва міста Спішска Нова Вес.

18 Село – так называють Русины свое село Гелцманівці в окресі Гелніця.

А у нашім Селї
все весело было.
І тепер го люблю,
хоць ся мі приснило.

А як в нашім Селї
гудаци заграли,
хлопці з дівчатами
до танцю ся дали.

Пожычте мі, дівкы,
своёго лайбика.
Може ня хтось буде
і до танцю кликав¹⁹.

Вышла баба на граба,
увіділа ястряба.
А не був то ястряб,
але курочка ряба.

Грайте, грайте, выгравайте,
моім скірням²⁰ покій дайте.
Мої скірні вышивали,
бы лем мені пасовали.

Єдна скірня пасовала,
але друга была мала.
А ты, дівко, так як коза,
боса, боса танцёвала.

Малюйте, малюйте,
бо фарбы дость буде.
Кедь шумна не буду,
што повідять люде?

А у нашім селї
така гудба грала,
же каждый танцёвав,
а лем ты стояла.

Выберала, выберала,
ліпшого не мала.
Кедь зачали грати,
сама танцёвала.

То не нашы бараны,
што мають два рогы.
А то нашы із трёма
у мисці пирогы.

А чом ся на грушці
конарі вгынали?
Зато, же ся на них
нашы дівкы драли.

Нашы дівкы грушкы
під блузкы ховали.
Хлопці увіділи,
та ся з них сміяли.

Заграйте, заграйте,
яку сьте не грали,
жебы ся з валалу
дівочки збігали.

А ты мені ганьбу
велику зробила.
Ты сіла під быка,
і ёго доїла.

Я сіла під быка,
але не доїла,
бо у нашій стайни
велика тма была.

Цапку, грай, выгравай,
няй коза танцює.
Вна тобі вечерю
добру пририхтує.

---

19 Буде кликав (діал.) – норм.: буде кликати.

20 Скірні – чіжмы із скоры, скоряны чіжмы.

А наш цапко має роги,
ваша коза шута²¹.
А вни шумно танцёвали
од кута до кута.

А у нас не було
нігда таким звиком,
жебы танцёвало
телятко із быком.

А кедь бык так хоче,
має таку волю,
та няй собі возьме
до танцю корову.

Чом тя привязала
мати коло плота?
Бо про тебе танець,
але не робота.

Наша мітла добра была,
добрї замїтала.
Хто не хотїв танцёвати,
з хыжы выганяла.

Грали, грали, выгравали,
а мы танцёвали.
Лем тобі до руку
стару мітлу дали.

Чом ходять парібци
по дорозі криво?
Бо вни ся наїли
барз зеленых сливок.

Наварила, наварила
доброй смачной юхы,
бо вна до нїй насыпала,
вірьте менї – мухы.

Як ты была мала,
ой, маленька мала,
тебе у бїльчові²²
мати колысала.

А як ты був малый,
наробив-сь барз крику.
Тебе колысала
мати в кошарику.

Наварила твоя дївка
галушкы з очами,
бо принесла воду з рїкы,
а была з жабами.

Кедь перейду двором,
а увїджу дышель,
такой менї прийдеш
ты на мою мысль.

А на нашім дворі
великий возиско,
такий і ты маєш,
хлопче мїй, носиско.

А кедь будуть нашы
дївки танцёвати,
та ся мусять добрї
лем плота тримати.

А нашы парібци
шумны машлї мали.
Вни собі на шыю
повересла²³ дали.

А нашы дївочки
такы парадніці.
Але ногы мають,
як з воза кланіці.

21 Шута коза – без рогів, протїклад рогатїй козі. Докінця і берег може быти шутый, голый, без стромів.

22 Бїльчов – полотняный кошарик.

23 Повересла – были із соломы, з нима ся звязовало покошене зерно до снопів.

А ты маєш чіжмы,
а я ходжу босый.
Затанцюю з тобов,
аж як зыйде роса.

Тралалом, тралалом,
не піду валалом.
Піду попід горы
зберати яфори.

Під горов яфори
а по лісі грибы,
можеш вечур выйти
до нашой колибы.

Дівочко розкошна,
де ты така росла,
же твої волоскы
як златы колоскы.

Доджік ня поливав,
вітор поколысав,
сонце ся сміяло
таку красу дало.

У наших церьковцях
орґаны не грають.
То наши там люде
так шумно співають.

Лем ты ходь, дівочко,
валалом помалы,
жебы тобі вітор
не збуряв тырвалу.²⁴

Бо тобі тырвалу
мати накрутила,
жебы-сь по валалі
як пава ходила.

Долины, долины,
на долинах ямки.
Дівкы танцёвали,
стратили топанкы.

Хотіла-сь, хотіла-сь
все лем богатого.
Та маєш такого,
але рогатого.

Хотіла-сь, хотіла-сь
із двома конями.
Та маєш такого
з двома копытами.

А наши парібци,
струны шпановали²⁵,
кедь дівчата (в)чули,
домів утікали.

---

²⁴ Тырвала – накручіня волося з хемічнов підпоров.

²⁵ Шпановати – натягнути (наладити) струны на музичнім інструменті, напр. на гусях.

Закончіня – слово видавателя

Юрко Харитун зберав по русиньских селах із своєв мамков, а в послідніх роках із своїм сыном дакілько років жартовны співаночки, котры Руси называють частушками, а Українці – коломыйками. Мы, Русины, про них не маеме окреме поменованя, но выповідають о гуморі наших предків, котры і в тяжкых животных условіях знали ся засміяти, забавити в танцю і в співі.

Тішу ся, же 321 (тристо двадцать еден) русиньских народных жартовных співаночок выйде теперь книжно. Подля слов Юрка Харитуна ся мелодії коло них повторёвали, зато їх не записав много, но віримо, же учітелькы в школах в русиньских селах, або фолклорісты в народных ансамблях ці группах схоснують жартовны співанкы в своїх програмах і хореографіях на потішіня публікы.

Юрко Харитун слухав і записовав жартовны співаночки од своїх тридцятёх приятелів і знамых, котрых спознав при навщівах многих русиньских сел на северовыході Словакії – од Стриговця в окресі Снина аж по Завадку в окресі Гелніця.

Хочеме із щірого сердца подяковати Юркови Харитунови за то, же походив десятки русиньских валалів і вызберав наш народный поклад, котрый бы ся без нёго поступно вытратив із нашой людьской памняти. Барз красно дякуеме і ёго респондентім – співакім, за то, же Юркови заспівали або задекламовали співанкы, котры ся навчіли од своїх родічів, тюток, стрыків або камаратів на забавах. Якраз вдяка їх памняти зістануть співаночки захованы і про далшы генерації Русинів.

Співанкы, котры маеме тоту честь выдати, заспівали Юркови Харитунови конкретны люде, а їх мена собі заслужать быти уведжены в нашій публікації. Дакотры з них уже не жыють – і то свідчїть о цїнності співанок, котры колись давно заспівали Юркови Харитонові, він собі їх зазначів, а теперь ся нима можеме вшыткы порадовати.

БАНДУРІЧ Іван – Стриговець (окрес Снина),
БАРАНИК Іван – Звала¹, (окрес Снина),
БЕРНАРД Михайло – Великий Липник (окрес Стара Любовня),
БУДЗАКОВА Катарина – Лендак (окрес Кежмарок),
БІЛЁ Мірослав – Чуколавці (окрес Снина),
БЕГЕНІ Петро – жыє в Пряшові, походить із Вублі, (окрес Снина),
БУВАЛІЧ Іван – Шарішке Чорне (окрес Бардеёв),
ВАСІЧАК Андрій – Остурня (окрес Попрад),

---

1 Звала – заникнуте село про гать Старина в окресі Снина.

ГАЛГАШОВА Анна – Стружніця (окрес Снина),
ГИРЯК Михайло – Пыхні (окрес Снина),
ГУДИК Штефан – Гостовіці (окрес Снина),
ДРОЗДІЇВА Татьяна – Завадка (окрес Гелніця),
ДУФАЛА Мілан – Якубяны (окрес Стара Любовня),
КАРАШ Карол – Камюнка (окрес Стара Любовня),
КУБОЛЕК Андрій – Стружніця (окрес Снина),
ЛЕНДЯК Михайло – Гелцманівці (окрес Гелніця)
МАСІЧ Іван – Стружніця (окрес Снина),
МАСІЧОВА Зузана – Прислоп (окрес Снина),
МАТИК Славомір – Гелцманівці (окрес Гелніця)
МУЛІЧАК Юрко – Звала (окрес Снина),
НЯНЁВА (ШВАБОВА) Ірина – Стаціньска Розтока (окрес Снина),
РЕГУЛА Василь – Рунина (окрес Снина),
СЕНТЕЛИКОВА (Малинічова) Марія – Стружніця (окрес Снина),
УГЛЯРЁВА Анна – Жаківці (окрес Кежмарок),
ФЕЧІК Владімір – Стружніця (окрес Снина),
ХАРИТУН Юрко молодшый – Поша (окрес Воронів над Топлёв),
ХАРИТУНОВА (Галайдова) Анна – Паризівці (окрес Снина),
ХАРИТУНОВА Анна – Стружніця (окрес Снина) – мати автора,
ЮРЦАК Іван – Велика Поляна² (окрес Снина),
ЯРОЛІН Іван – Пчолине (окрес Снина).

Люба Кралёва,
Обчаньске здружіня Колысочка – Kolíska

Пряшів, 15-го мая 2018

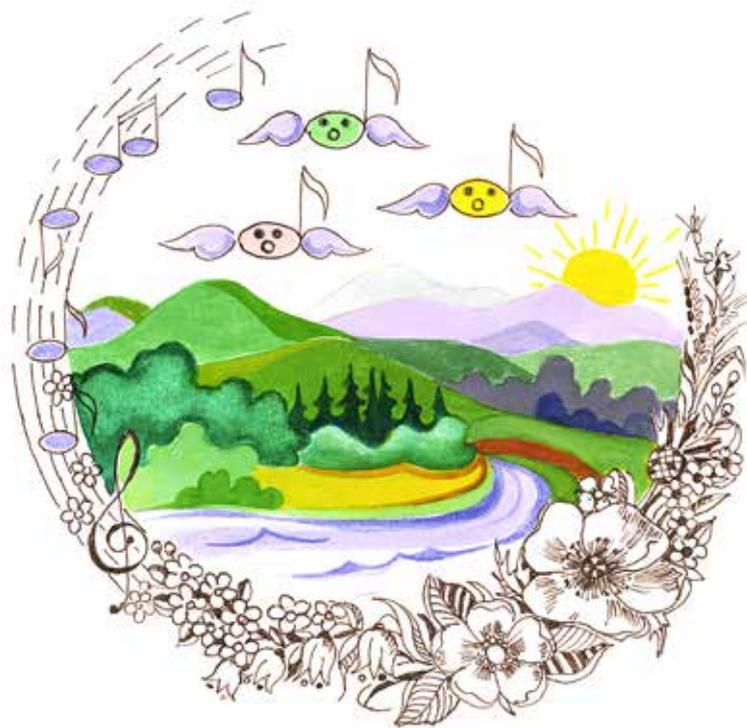
---

² Велика Поляна – занікнуте село про гать Старина в окресі Снина.

ОБСЯГ

Вступ – слово автора	5
Латканкы	6
Ой дівочки, як вам є?	8
А я хотів танцєвати	8
Стружніцькы парібци	9
Не сидьте, не сидьте	9
Сїдай на коника	10
Співають, танцюють хлопці коломыйкы, дівкы позерають, натягують шыйкы.	20
Не треба ся, люде, на свадьбі гнівати кедь мы вам будеме латканкы співати.	24
Співайте, дівчата, нашы співаночки, бо вни такы шумны, як вашы віночки.	27
Закончіня – слово видавателя	49

Юрко Харитун

Нашы співаночки, як дівчат віночки

Одповідна редакторка: ПгДр. Люба Кралёва, ПгД.
Языкова редакторка: ПгДр. Кветослава Копорова, ПгД.
Ілюстрації, обалка: ПаедДр. Ева Ілковічова
Технічний редактор а графічна управа: ПаедДр. Ладіслав Цупер

Выдало Обчаньске здружіння Колысочка – Kolíska як свою сему публікацію.

Выроба: Друкарня свідницька, с.р.о.

Наклад: 300 фалатків

Кількість стран: 52

Выданя перше, 2018

Juraj Charitun

Naše pesničky – stá dievčat venčeky

Zodpovedná redaktorka: PhDr. Ľuba Kráľová, Ph.D.
Jazyková redaktorka: PhDr. Kvetoslava Koporová, Ph.D.
Ilustrácie, obálka: PaedDr. Eva Ilkovičová
Technický redaktor a grafická úprava: PaedDr. Ladislav Cuper

Vydalo Občianske združenie Kolýsočka – Kolíska ako svoju siedmu publikáciu.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o.

Náklad: 300 kusov

Počet strán: 52

Vydanie prvé, 2018

ISBN 978-80-972115-5-4

9 788097 211554